

УДК 811.111'25'373.46:327.8

Надія Петровська,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов та перекладу,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

ORCID ID 0000-0002-8541-0062

marta.belei.mmvz.2019@lpnu.ua

DOI 10.29038/2524-2679-2021-01-139-148

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ АНГЛОМОВНИХ ДИПЛОМАТИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ

У статті проаналізовано особливості складу дипломатичних документів. Звернено увагу на термінологію дипломатичного мовленнєвого жанру. Мета статті – вивчення особливостей лексичної структури дипломатичних документів, а саме термінології цих документів та їх перекладу українською мовою. Важливо дотримуватися традиційних правил дипломатичного протоколу (використання форм ввічливості, лаконічності, офіційності), що відображається у використанні певного лексичного матеріалу, включаючи специфічну термінологію. Спостереження над словотворчими особливостями термінів дають можливість дійти висновку, що дериваційні процеси в досліджуваній термінологічній системі представлені переважно суфіксальними утвореннями.

Серед найбільш продуктивних – такі моделі утворення термінів-іменників дипломатичних документів (де V – дієслівна основа, A – прикметник): 1) V+ ment I: agree – agreement, attach – attachment, rapprochement; 2) V+(t)ion / V+tion / V+ ation / V+ cation: access accession, extradite – extradition, ratify –ratification, denunciate – denunciation; 3) A+r(i)ty / A+-cy: belligerent – belligerency, royal – royalty, excellent – Excellency. 4) V+ing: acknowledging, agreeing, believing, feeling, deploring, inviting.

Особливу увагу потрібно приділити дипломатичному листуванню. Існує чотири основних типи бачення дипломатичної кореспонденції: записки, листи, меморандуми та ін. У результаті детального аналізу використані пріоритетні методи перекладу термінів українською мовою. Наведено приклади термінологічної омонімії та проаналізовано методи перекладу власних імен, етикетних формул дипломатичного листування.

Ключові слова: дипломатичний документ, міжнародний рівень, термін, термінологічна система, офіційно-діловий стиль / підстиль.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. На сьогодні сучасні тенденції міжнародних відносин поставили питання про подальший розвиток дипломатичних стосунків між країнами. На сьогодні сучасні тенденції міжнародних відносин поставили питання про подальший розвиток дипломатичних стосунків між країнами. Дипломатична практика передбачає побудову та підтримання відносин між державами і їхніми представниками для вирішення спільних питань. Україна підписала та ратифікувала більшість із конвенцій і угод. Рада Європи створює резолюції, хартії, договори, рішення, ухвали, декларації й низку інших дипломатичних документів. Важливим є дотримання традиційних правил дипломатичного протоколу (використання форм увічливості, лаконічності, офіційності), що відображено у вживанні певного лексичного матеріалу, зокрема специфічної термінології. Роль міжнародних документів важко переоцінити. Особливе значення має їх лінгвістичне тлумачення, без чого неможлива комунікація на міжнародному рівні, досягнення правильних рішень та взаєморозуміння між країнами. Тому не викликає сумніву актуальність досліджуваної проблеми в умовах інтеграції України у світову співдружність держав, що вимагає уніфікації багатьох мовних тлумачень у відображенні дипломатичних реалій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До проблеми висвітлення особливостей дипломатичного стилю як різновиду офіційно-ділового стилю неодноразово зверталися вітчизняні й зарубіжні мовознавці. Вивченням мовних особливостей дипломатичних документів в останні десятиліття займалися такі дослідники, як О. Р. Зарума-Панських [14, с. 144–149], В. В. Калюжна [4], Н. Є. Кащинин [6], О. М. Мацько [8], О. М. Пазинич [9], Т. І. Шинкаренко [10], Я. П. Яремко [3], Derick Wyatt [13] та ін. Результати опрацювання наукової літератури з таких питань уможливили визначення критеріїв виокремлення дипломатичного підстилю як різновиду офіційно-ділового стилю. Сфера застосування – дипломатія й міжнародні відносини. Мета підстилю – виконання завдань МЗС, участь у забезпеченні національних інтересів і безпеки України шляхом підтримання миру й взаємовигідної співпраці з членами міжнародного співтовариства; сприяння забезпеченню стабільності

міжнародного становища України, піднесенню її міжнародного авторитету. Специфіка діяльності на міжнародному рівні зумовлює такі властивості дипломатичної комунікації, як ритуальність, толерантність, стриманість, некатегоричність, інформативність, оцінність (прихована чи неприхована), діалогічність і монологічність, що забезпечуються мовними й позамовними засобами дипломатичного підстилю. З-поміж мовних особливостей дипломатичного різновиду офіційно-ділового стилю найбільш прикметними є такі: обов'язкове дотримання певних правил укладання дипломатичних документів, що мають чітку архітектонічну форму; неособистісний (безсуб'єктний) характер викладу: документ укладається від імені держави, уряду, установи. Як засвідчує аналіз опрацьованого фактичного матеріалу, виклад у дипломатичних документах, поданих як в усній, так і в писемній формах, має здебільшого емоційно нейтральний характер, проте в текстах деяких жанрів, що використовуються в дипломатичній сфері, уживаються слова й словосполучення з вираженням емоційно-експресивним забарвленням чи оцінним значенням [5].

На думку В. В. Калюжної, на вибір лексики впливають три фактори: жанр документа, тематика питання й спрямованість документа – «комунікативна задача» [4, с. 95]. Існує велика кількість праць, щодо вивчення дипломатичної мови та місця термінів у мовній системі дипломатії. Дослідники, зокрема В. М. Лейчик, ототожнюють мову дипломатичних документів (ДД) із суспільно-політичним словником і розділяють його на суспільно-політичну лексику та суспільно-політичні терміни [17, с. 15]. Однак під час детального розгляду можемо побачити, що різні автори досліджують неоднакові лексико-семантичні підсистеми або вивчають ту саму підсистему, але по-різному її називають. Найбільш спірною є проблема ідентифікації терміна в тексті. Які мовні одиниці можна вважати термінами? Як вважає Є. Ф. Скороходько, термін – це слово чи усталене словосполучення, яке виражає спеціальне поняття науки, техніки або іншої галузі людської діяльності та має дефініцію, що розкриває ті ознаки цього поняття, що є релевантними саме для цієї галузі, та характеризується такими якостями: співвіднесеність зі спеціальним поняттям; відтворюваність; наявність дефініції, яка вміщує термін у відповідну термінологічну систему.

Саме ці ознаки, на думку Є. Ф. Скороходька, є критерієм приналежності мовної одиниці до категорії термінів [11, с. 7]. О. Зеленська, виділяє такі структурні групи термінів, як прості, складні, словосполуки й аббревіатури [15, с. 224]. Кожен текст, окрім загальноприйнятих термінів (зазвичай зафіксованих у словниках чи стандартах), містить безліч одиниць, стосовно кожної з яких це рішення доводиться приймати самому досліднику [12].

Мета статті – вивчення особливостей лексичного складу дипломатичних документів, а саме їх термінології та відтворення їх у перекладі українською.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Лексичною основою будь-якого дипломатичного документа є загальноживана лексика, де використовується також суспільно-політична лексика. До цього шару лексики належать поняття, пов'язані з політичним та суспільним устроєм держави, політичними партіями та організаціями. Інший шар – це спеціальна лексика. Спеціальна лексика є предметом нашого дослідження. Поділяючи думку В. В. Калюжної [4], вважаємо, що до спеціальної лексики належать назви організацій, органів, процедур, посадових осіб, титулів, посад, документів і їх частин, а також виокремимо такі тематичні групи термінологічних одиниць, як повні й точні назви документів та лексика, пов'язана зі сторонами, що домовляються. Наприклад: *convention, constitutional procedures, ratification, parties, chancellery*. Науково-технічна термінологія має в ДД інші функції, ніж у своїх підсистемах; ці терміни у ДД не розкривають особливостей поняття, а лише називають їх. Їхня основна функція – номінація та конкретизація поняття чи проблеми, адже наукова проблема є найчастіше лише фоном для вирішення політичних чи соціальних питань. Це й зумовлює особливі функції науково-технічного пласту термінів у дипломатичному дискурсі. Подана група термінів у ДД слугує для наукових, а для інформативних цілей. Тематичні підгрупи цих термінів залежать від тематики документа чи організації (ООН, ЮНЕСКО чи Грінпіс). Це зазвичай економічна, юридична, екологічна, технічна або військова термінологія. Наприклад: *International Court of Justice, arbitration, to settle disputes, financial budgetary, to bear expenses*. Як зазначає О. М. Пазинич, у процесі взаємодії цих термінологічних систем відбувається становлення дипломатичної термінологічної системи, яка абсорбує терміни цих підмов [9].

Терміни є складовою частиною мови ДД поряд зі спеціальною та загальноживаною лексикою. Існує багато розходжень стосовно визначення терміна, його типів, функцій і структури. Наголосимо на важливості дослідження структури терміна, що дасть змогу визначити чинники, які сприяють глибшому вивченню цієї мовної одиниці та визначенню її ролі у формуванні мови дипломатії. Аналіз структури термінів ДД уможливорює їх поділ на прості, складні, словосполучки й аббревіатури та показує, що дипломатичний дискурс має чітку систему специфічного функціонування всіх мовних елементів.

З огляду на специфіку мови дипломатії серед простих термінів можемо виокремити похідні та непохідні. Аналіз морфологічної структури простих термінів у дипломатичному дискурсі засвідчив, що в складі англійської дипломатичної термінології переважають іменники (зафіксовано 120 гермінів-іменників). Це пов'язано передусім із їх номінативною функцією, функцією позначення тих чи інших предметів та явищ [9, с. 10]. Спостереження над словотворчими особливостями термінів дають можливість зробити висновок, що дериваційні процеси в досліджуваній термінологічній системі представлені переважно суфіксальними утвореннями. Серед найбільш продуктивних – такі моделі утворення термінів-іменників ДД (де *V* – дієслівна основа, *A* – прикметник): 1) *I+ ment* : *agree – agreement, attach – attachment, rapprochement*; 2) *V+ (t)ion / V+ tion / V+ ation / V+cation*: *access – accession, extradite – extradition, ratify ratification, denunciate denunciation*; 3) *A+(i)ty / A+-cy*: *belligerent– belligerency, royal – royalty, excellent – Excellency*. 4) *V+ing*: *acknowledging, agreeing, believing, feeling, deploring, inviting*. Подана модель характерна лише для мови ДД та ідентифікує тексти резолюцій. Префіксальний спосіб творення дипломатичних термінів англійської мови не є поширеним. Продуктивними префіксами можна вважати *dis-*, що має силу зворотної опозиції до значення сполучуваного слова (*dishonour, discontinuance*), *co-* позначає щось споріднене (*comaker, cofounder*) та *counter*, що означає «зустрічний» (*counterclaim, counterattack*). Також трапляються префікси *anti-*, *inter-*, *post-* та *ex-* (*antisocial, internuncio, postviftr, ex-deputy*). Складні терміни утворюються особливим способом, як-от поєднання двох іменників: *Vice-council, Director-General, Career-Diplomat* та ін. Цікаве спостереження, що складні терміни англійських ДД є переважно назвами посад чи установ. Як свідчать результати аналізу, найчисленнішою структурною групою термінів у ДД є словосполучення. Причина цього – те, що будь-яка мова є обмежена в плані ресурсів лексичних одиниць, а також те, що будь-які поняття і явища дипломатії потребують особливо точного опису й назви. Вагомим для вивчення є такий структурний тип термінів, як скорочення: *UN – ООН, UNESCO – ЮНЕСКО, Greenpeace – Грінпіс*. Як вважає В. А. Судовцев, у сучасній науковій літературі англійською мовою спостерігається тенденція до збільшення кількості різних скорочень усіх морфологічних класів слів [12].

Яскравий приклад – дискурсні маркери мови резолюцій: *to resolve to authorize, to decide to establish, to recommend to consider* – або такі

початкові слова, як *Acknowledging, agreeing, being alarmed, welcoming*, та ін. Як бачимо, терміни мови дипломатії є динамічними мовними знаками.

Контекст допомагає визначити відмінності між загальним і термінологічним використанням слова, саме він показує, що в цьому випадку це слово використане в ролі терміна. Під час відтворення цього терміна в тексті перекладу ми спостерігаємо такий перекладацький прийом, як переклад за допомогою лексичного еквіваленту. Прикладами міжсистемної термінологічної омонімії можна вважати слово *recommendation* (від латинського доручення, письмовий або усний схвальний відгук про роботу чи діяльність, указівка, порада). Прикладом передання терміна терміном може бути *resolution*. Слово має декілька основних синонімічних варіантів перекладу, як-от: рішення, резолюція, постанова. Як термін за «Коротким довідником дипломатичних термінів та понять» лексема «*resolution*» позначає вид рішень, які приймаються міжнародною конференцією або органом міжнародної міжурядової організації.

Особливу увагу потрібно приділити дипломатичному листуванню. Розрізняють чотири основні види ведення дипломатичного листування: ноти, листи, меморандуми, записки. Найчастіше Міністерство закордонних справ дипломатичне здійснює листування шляхом обміну вербальними нотами. Обов'язковим реквізитом є протокольні формули: «Уряд України вважає за необхідне заявити урядові (повна назва країни) таке ...» – «*The Government, of Ukraine has the honour to inform the Government of (name of the country) that (on the following) ...*» Вступний та завершальний компліменти є стандартними, проте різними будують форми звертання. «Маю честь повідомити про таке ...» – «*I have the honour to inform the following...*»; «Посилаючись на Ваш лист від (дата), маю честь повідомити про таке...» – «*Acknowledging receipt of Your Letter (date) I have the honour to inform the following...*». Завершальний комплімент має таку форму: «Прийміть, будь ласка, Ваша Високосте запевнення у моїй найвищій до Вас повазі» – «*Please, accept, Your Excellency, the assurances of my highest consideration*» [2].

В англійській мові ім'я чи ініціали завжди пишуться перед прізвищем особи. Прописні букви, що трапляються після прізвищ, – скорочення, що вказують на приналежність до певної організації, звання або на орден: *MP* (*MP* – *Member of Parliament* – член Парламенту), *GH Black KCVO* (*Knight Comander of the Victorial Order* – кавалер ордена королеви Вікторії).

Форма звернення залежить від того, кому адресовано звернення:

– звернення до посла, міністра: «Шановний (-на) пане/пані міністре/ Посол/пане повірений у справах» – «*(Dear) Mr./Mrs. Ambassador*», чи

«Ваша Високосте» – «*Your Excellency*»;

– звернення до всіх інших дипломатичних представників «Пане/Пані» – «*Sir/Madam*»;

– до монархів: «Ваша Величносте» – «*Your Majesty*»;

– до Папи Римського та Константинопольського: «Ваша Святосте» – «*Your Holiness*» [1].

Отже, дипломатичне листування відбувається між суверенними країнами, їхніми повноважними представниками й іншими повноправними суб'єктами міжнародного права. Воно вимагає чіткого врахування правової рівності партнерів, взаємної поваги та коректності. Характерною рисою дипломатичної кореспонденції є дотримання особливих норм міжнародного правового характеру, протокольних вимог, ustalених звичаїв і традицій. Можемо стверджувати, що мова дипломатичного дискурсу неоднорідна й залежить від жанру документа; їй властиві чіткість, логічність, об'єктивність, стереотипність, що зумовлює мовну форму документа та комплекс термінологічних одиниць, їх структури.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, дипломатична термінологія – це складна та добре структурована система термінологічних одиниць, характерною рисою якої є постійне збагачення. Завдання перекладу – передати не лише зміст, але й стиль документа, його настрій та прагматичне спрямування. Дослідження дало змогу з'ясувати, що загалом дипломатичні документи мають такі самі шляхи перекладу українською мовою, як і терміни інших галузей, проте пріоритетними його способами вважається переклад за допомогою ustalеного лексичного еквівалента, калькування, транскрибування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Borysenko, I. I., Yevtushenko, L. I., Daineko, V. V. (1999). *Anhliiska mova v mizhnarodnykh dokumentakh i dyplomatychnii kordspodentsii: (navch. posib. 2-he vyd. KA.:Lohos, 416 p.*

2. Humeniuk, B. I. (1998). *Osnovy dyplomatychnoi ta konsulskoi sluzhby: navch. posib. Kyiv.: Lybid, 248 p.*

3. Iaremko, Ya. P. (2006). *Semantychnyi aspekt pryrody termina. Visnyk: Problemy ukrainskoi terminolohii.* – Lviv: Vyd-vo NU«Lvivska politekhnik», № 559, p. 53–56.

4. Kaliuzhnaia, V. V. (1982). *Styl anhloiazychnykh dokumentov mezhdunarodnykh orhanizatsyi.* – Kyiv.: Nauk. dumka, 120 p.

5. Kankash, H. D. (2017). *Dyplomatychnyi pidstyl yak riznovyd ofitsiino-dilovoho styliu suchasnoi ukrainskoi movy/ H. D. Kankash // Lihvistychni doslidzhennia, 46, p. 100–106.*

6. Kashchyshyn, N. Ye. (2014). *Styl tekstiv dyplomatychnykh dokumentiv yak poi-*

ednannia styliv. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu Ostrozka akademiia*'. Seria: Filolohichna, 44, p. 120–123.

7. Leichyk, V. M. (1986). Terminovedcheskiye problemy redaktirovaniya. Lviv.: Vyshcha shkola, 151 p.

8. Matsko, L. I., Sydorenko, O. M., Matsko, O. M. (2003). Stylistyka ukrainskoi movy: pidruchnyk. Kyiv: Vyshcha shkola, 462 p.

9. Pazynych, O. M. (2001). Funktsionalno-struktumi osoblyvosti tekstiv dyplomatychno lystuyannia: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk: spets. 10.02.15 «Zahalne movoznavstv». Kyiv, 2001. 20 p.

10. Shynkarenko, T. I., Humeniuk, A. H., Kovtun, O. Yu. Mova dyplomatychnykh dokumentiv: navchalnyi posibnyk. Kyiv Vydavnycho-polihrafichpyi tsentr Kyivskiyi universytet, 112 p.

11. Skorokhodko, E. F. (2001). Termin u naukovomu teksti. Kyiv.: Lohos, 99 p.

12. Sudovtsev, V. A. (1998). Nauchno-tekhnicheskaya informatsiya i perevod. Moskva.: Vyssh. shk., 1989. 232 p.

13. Wyatt Derick (1999). Rudden and Wyatt's EU Treaties and Legislation. Oxford University Press, 420 p.

14. Zaruma-Panskykh, O. R. Leksyko-semantychni osoblyvosti tekstiv mizhnarodnykh dohovoriv. dnozemna filolohiia: ukr.nauk. zb., 1999, vyp. 111, p. 144–149.

15. Zelenska, O. (2006). Linhvistychni osoblyvosti movy anhliiskoho yurydychnoho tekstu. Visnyk: Problemy ukrainskoi terminolohii. Lviv: Vyd-vo NU «Lwivska politekhnik», 559, p. 222–226.

PECULIARITIES OF TERMS' TRANSLATION OF ENGLISH DIPLOMATIC DOCUMENTS

The article analyzes the peculiarities of the composition of diplomatic documents. Special attention is paid to the usage of terms of the diplomatic speech genre. The purpose of the article is to study the features of the lexical structure of diplomatic documents, namely the terminology of these documents and the translation into Ukrainian. It is important to follow the traditional rules of diplomatic protocol (the use of forms of politeness, conciseness, formality), which is reflected in the use of certain lexical material, including specific terminology. Particular attention should be paid to diplomatic correspondence. There are four main types of vision for diplomatic correspondence: notes, letters, memoranda and memos. The protocol formulas proposed by the requisites: «*The Government of Ukraine has the honor to inform the government about (name of the country) that (about the next)...*». The form of the appeal depends on to whom the appeal is addressed: Address to the Ambassador, Minister «*Dear Mr. / Mrs. Minister / Ambassador*» or «*Your Excellency*», appeal to all other diplomatic representatives: «*Sir/Madam*» to the monarchs: «*Your Majesty*», to the Pope: «*Your Holiness*». Among the

most productive are the following models of formation of terms-nouns of diplomatic documents are: 1) *V + ment: agree – agreement*; 2) *V + (t) ion / V + tion / V + ation / V + cation: access – accession, extradite – extradition, ratify – ratification*; 3) *A + (i) ty / A + -cy: excellent – Excellency*. 4) *V + ing: acknowledging, agreeing, believing, feeling*. As a result of detailed analysis, priority methods of translation of terms into Ukrainian have been used. Examples of terminological homonymy have been given and methods of translating proper names, etiquette formulas of diplomatic correspondence have been analyzed.

Key words: diplomatic document, international level, term, terminological system, official-business style/substyle.

REFERENCES

1. Borysenko, I. I., Yevtushenko, L. I., Daineko, V. V. (1999). *Anhliiska mova v mizhnarodnykh dokumentakh i dyplomatychnii kordspodentsii: (navch. posib. 2-he vyd. KA.:Lohos, 416 p.*
2. Humeniuk, B. I. (1998). *Osnovy dyplomatychnoi ta konsulskoi sluzhby: navch. posib. Kyiv.: Lybid, 248 p.*
3. Iaremko, Ya. P. (2006). *Semantychnyi aspekt pryrody termina. Visnyk: Problemy ukrainskoi terminolohii. – Lviv: Vyd-vo NU«Lvivska politehnika», № 559, p. 53–56.*
4. Kaliuzhnaia, V. V. (1982). *Styl anhloiazychnykh dokumentov mezhdunarodnykh orhanizatsyi. – Kyiv: Nauk. dumka, 120 p.*
5. Kankash, H. D. (2017). *Dyplomatychnyi pidstyl yak riznovyd ofitsiino-dilovoho styliu suchasnoi ukrainskoi movy/ H. D. Kankash // Linhvistychni doslidzhennia, 46, p. 100–106.*
6. Kashchysyn, N. Ye. (2014). *Styl tekstiv dyplomatychnykh dokumentiv yak poiednannia styliv. Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu Ostrozka akademiia'. Seria: Filolohichna, 44, p. 120–123.*
7. Leichyk, V. M. (1986). *Terminovedcheskiye problemy redaktirovaniya. Lviv.: Vyshcha shkola, 151 p.*
8. Matsko, L. I., Sydorenko, O. M., Matsko, O. M. (2003). *Stylistyka ukrainskoi movy: pidruchnyk. Kyiv: Vyshcha shkola, 462 p.*
9. Pazynych, O. M. (2001). *Funktsionalno-struktumi osoblyvosti tekstiv dyplomatychno lystuyannia: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk: spets. 10.02.15 «Zahalne movoznavstv». Kyiv, 2001. 20 p.*
10. Shynkarenko, T. I., Humeniuk, A. H., Kovtun, O. Yu. *Mova dyplomatychnykh dokumentiv: navchalnyi posibnyk. Kyiv Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr Kyivskiyi universytet, 112 p.*
11. Skorokhodko, E. F. (2001). *Termin u naukovomu teksti. Kyiv.: Lohos, 99 p.*
12. Sudovtsev, V. A. (1998). *Nauchno-tekhnikeskaya informatsiya i perevod. Moskva.: Vyssh. shk., 1989. 232 p.*
13. Wyatt Derick (1999). *Rudden and Wyatt's EU Treaties and Legislation. Oxford University Press, 420 p.*
14. Zaruma-Panskykh, O. R. *Leksyko-semantychni osoblyvosti tekstiv mizhnarodnykh dohovoriv. dnozemna filolohiia: ukr.nauk. zb., 1999, vyp. 111, p. 144–149.*

15. Zelenska, O. (2006). Lnhvistychni osoblyvosti movy anhliiskoho yurydychnoho tekstu. Visnyk: Problemy ukrainskoi terminolohii. Lviv: Vyd-vo NU «Lwivska politekhnik», 559, p. 222–226.

Матеріал надійшов до редакції 10.01.2021 р.

УДК 81'373.23'42:[32:316.658

Ніна Печко,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та перекладу,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
ORCID ID 0000-0001-6084-8693

pechko.nina@vnu.edu.ua

DOI 10.29038/2524-2679-2021-01-148-160

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ІМПЛІЦИТНОЇ СЕМАНТИКИ АНТРОПОНІМІВ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

У статті досліджено імпліцитний аспект політичного дискурсу через аналіз семантичних імплікатур антропонімів політичного дискурсу. Останні включають офіційні (імена, прізвища) та неофіційні (прізвиська, прізвиськові утворення, псевдоніми) найменування відомих політичних діячів, глав держав й урядів та є одиницями первинної та вторинної номінації, що визначає різні підходи до їх вивчення та шляхи інтерпретації семантичних імплікатур, які вони репродукують. Визначено, що під час дослідження офіційних найменувань політичних лідерів найбільш дієві етимологічний і семасіологічний підходи. Саме вони дають змогу простежити походження конкретного антропоніма та виокремити імпліцитні семантичні елементи шляхом аналізу значення його дериваційних складових частин. Семантичне значення таких ономастичних одиниць є специфічним: воно не відбиває понять, а лише вказує на первісну семантику – мотиви номінації. Такі семантичні імплікатури, зазвичай, є безвідносні до персони номінанта, особистісно невмотивовані, почасти містять нейтральну позалінгвальну інформацію. При цьому вони є невід'ємними елементами цілісного семантичного значення антропоніма.

Доведено, що вивчення неофіційних антропонімів політичного дискурсу вимагає застосування прагматичного підходу, оскільки утворення прізвиськ і прізвиськових утворень зумовлене екстралінгвальними